

ทฤษฎีฐานรากว่าด้วยความเข้มแข็งของ

ระบบการพัฒนาหลักสูตร

โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Grounded Theory on the Strength of Curriculum

Development System in Demonstration Secondary School,

Khon Kaen University

พรณพัชนันท์ พิสิทธิ์¹และ ศานิตย์ ศรีคุณ^{1*}Phanpatchanan Pisit¹ and Sanit Srikoon^{1*}¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002¹ Faculty of Education, Khon Kaen University, Khon Kaen 40002

*Corresponding author: sanitsrikoon@gmail.com

Received: October 13, 2023; Revised: February 14, 2024; Accepted: February 20, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบทฤษฎีฐานราก มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ คณะผู้บริหาร คณะกรรมการงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และคณาจารย์ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีแนวคำถามการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารและการจัดการสถานศึกษา 4) จุดแข็งและจุดบกพร่องของระบบการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการถอดเทปการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เข้ารหัสข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจากข้อมูลที่มีลักษณะหลากหลายผ่านการกำหนดรหัสข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้างได้ ผลการวิจัยพบว่า ความเข้มแข็ง

ของระบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นข้อได้เปรียบ และ 3) หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุม

คำสำคัญ: ทฤษฎีฐานราก ระบบการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตร

Abstract

This was qualitative research in the form of grounded theory. The purpose of this research was to present a theoretical conclusion from the strength of the curriculum development system at Demonstration Secondary School. The key informants included administrators, the curriculum development and learning management committee, the head of the learning group, and lecturers, totaling 6 people. The instrument was an in-depth interview with guided questions that included 1) basic information of key informants, 2) teaching and learning management, 3) school administration and management, 4) strengths and weaknesses of the curriculum development system, and 5) suggestions. The data were collected by transcripts of key informants' interviews. The data were encoded and analyzed using ATLAS.ti program which can analyze unstructured data through coding.

The result found that the strengths of the curriculum development system in the Demonstration Secondary School are in 3 dimensions, including 1) a systematic management process, 2) the availability of resources is an advantage, and 3) a comprehensive school curriculum.

Keywords: Grounded theory, Curriculum development system, Curriculum

บทนำ

สภาพบริบทโลกปัจจุบันที่สังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ความเป็นพลวัต เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวไปข้างหน้าตลอดเวลา เกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การส่งออกแรงงานในนานาประเทศ โลกาภิวัตน์นี้ส่งผลให้มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะที่จำเป็นในการปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลง (คมกฤษ ตาชมและสนธิ ยืนศักดิ์, 2561) เช่นเดียวกันกับบริบทการพัฒนาประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้มีการกล่าวถึงหลักในการไปสู่เป้าหมายที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยหลักนั้นมีการกล่าวถึงการพัฒนาคนสู่โลกยุคใหม่ สู่สังคมแห่งโอกาสอันเสมอภาคและความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565) อนึ่ง ในการเตรียมกำลังหลักของชาติให้มีความพร้อมต่อการเป็นพลเมืองโลกนั้น การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นเสมือนรากฐานในการเตรียมพร้อมทรัพยากรมนุษย์และช่วยจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ (วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์ จ่านาค แจมจันทรวงษ์ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์, 2561; วันทนี ศรีบุรินทร์ และจุไรรัตน์ อาจแก้ว, 2562)

เพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มขีดความสามารถของประชากรสู่การแข่งขันระหว่างประเทศ การจัดการศึกษาถือเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ประเทศจะต้องดำเนินการ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีสาระสำคัญด้านแนวทางการจัดการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการในการนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ให้เต็มศักยภาพ โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดและเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ได้มีนโยบายและจุดเน้นที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติให้ไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่คำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย ความมีโอกาและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่

เช่นเดียวกัน ในการจัดการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ หลักสูตรเกิดจากการวางแผน ออกแบบและทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการจัดสรรมวลประสบการณ์ให้ครอบคลุมในทุกด้านของการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมไปถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน กล่าวคือ หลักสูตรโดยทั่วไปควรประกอบด้วย จุดประสงค์รายวิชา เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน แนวการวัดและประเมิน (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564) หลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นเสมือนแนวทางในการที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุศักยภาพสูงสุดของตนผ่านการสะสมความรู้ นำไปสู่การปฏิบัติจริง เกิดการรู้จักตนเองและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (ศิวัชลักษณ์ มหาชัย และเอกราช โสจิตพิमानเวช, 2565) อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนการนำหลักสูตรจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัตินั้นพบว่ามีปัญหาการใช้หลักสูตรที่สามารถจำแนกพอสังเขป คือ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบปัญหาเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล 2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบปัญหาเรื่องการสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและการส่งเสริมให้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และ 3) ด้านการกำกับดูแล พบปัญหาด้านการนิเทศกำกับติดตาม (สุริรัตน์ ยอดบุรี และนิคม นาคอ้าย, 2564) ในอีกลักษณะหนึ่ง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนยังพบปัญหาในหลายด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน (พัชมณ สรรค์แก้ว ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และสุรัชย์ ปิยานุกูล, 2560)

แม้จะมีแนวทางจากกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายชาติแต่ผลของการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นไรนั้น ขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นสำคัญ แบบแผนพฤติกรรมและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานศึกษามีลักษณะและประสิทธิผลที่แตกต่างกัน ซึ่งทฤษฎีฐานรากเป็นรูปแบบวิธีวิจัยที่สร้างมโนทัศน์ทฤษฎีจากปรากฏการณ์ในบริบทเฉพาะ มีความยืดหยุ่นสูง ช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและพฤติกรรมมนุษย์ได้ดี การวิจัยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสร้างทฤษฎีไปพร้อม ๆ กัน ด้วยวิธีการที่เป็นระบบ

(Cullen and Brennan, 2021) โดยทฤษฎีฐานรากรูปแบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Grounded Theory) ของ Charmaz (2009) จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับความสามารถเชื่อมโยงแนวคิดจากมุมมองของบุคคลในปรากฏการณ์ และจัดประเภทปรากฏการณ์ผ่านการเข้ารหัสข้อมูล และใช้กระบวนการตีความอธิบายรูปแบบและกระบวนการ ที่เกิดขึ้นของ

ปรากฏการณ์นั้น ๆ ดังนั้นทฤษฎีฐานรากจึงเป็นรูปแบบการวิจัยที่มีเป้าประสงค์เพื่อสร้างทฤษฎีของปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น (นพวรรณ เมืองแก้ว และกนกวรรณ วาริเขตต์, 2566; วรรณญา ยิ่งยงค์ดี, 2561; วรางคณา สุพรรณชนะบุรี และอลิสสา คุ่มเคี่ยม, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาเกี่ยวกับการศึกษารายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ย้อนหลังจากการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่าระบบการพัฒนาลำดับของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ผลประเมินอยู่ในระดับดีเลิศ ในทุกมาตรฐาน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาระบบการพัฒนาลำดับของโรงเรียนหรือปัจจัยใดบ้างที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาลำดับ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีมาอธิบายปรากฏการณ์ความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาลำดับโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่องในการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาลำดับโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทฤษฎีฐานราก คือ การศึกษาปรากฏการณ์จากมุมมองของบุคคลในปรากฏการณ์นั้น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างมโนทัศน์ หาความเชื่อมโยงจากมโนทัศน์ต่าง ๆ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินไปพร้อม ๆ กัน จนเกิดการอิมิตัวของข้อมูล จากนั้นสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านกระบวนการตีความ ซึ่งในการศึกษานี้ ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นการเข้ารหัสข้อมูล 4 รหัส ได้แก่ รหัสเบื้องต้น (Initial coding) รหัสแบบเน้นประเด็น (Focused coding) รหัสแนวแกน (Axial coding) และรหัสเชิงทฤษฎี (Theoretical coding) ตามแนวคิดของ Charmaz (2009)

2. ระบบการพัฒนาลำดับ คือ กระบวนการพัฒนาลำดับของโรงเรียนที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ที่ในแต่ละขั้นตอนนั้นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในการศึกษาครั้งนี้ นิยามระบบการพัฒนาลำดับครอบคลุม 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการร่างหลักสูตร ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนการประเมินหลักสูตรและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

3. ความเข้มแข็ง คือ ศักยภาพของโรงเรียนที่สามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากร เงินงบประมาณ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ฯลฯ ได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นระบบระเบียบและเกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบทฤษฎีฐานรากสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Grounded Theory) โดยใช้กระบวนการตีความเพื่อสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากมุมมองประสบการณ์ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นการถามเพื่อทำความเข้าใจว่าแต่ละคนมีมุมมองและประสบการณ์เกี่ยวกับปรากฏการณ์และมีกระบวนการอย่างไร เกิดขึ้นในลักษณะใด ซึ่งหลังจากสำรวจประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจะกำหนดรหัสของข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะสัมภาษณ์และลงรายละเอียดในแต่ละประเด็นจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (Data Saturation) เพื่อหาข้อสรุปเชิงทฤษฎี ซึ่งดำเนินการตามระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์จะถูกระดมด้วยกระบวนการตีความผ่านโปรแกรม ATLAS.ti

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ คณะผู้บริหาร คณะกรรมการงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 6 คน ซึ่งเลือกจากการเป็นผู้มีประสบการณ์ตรง มีความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรและสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกในบริบทที่ศึกษาได้และเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งเป็นการถามเจาะลึกคำถามอย่างละเอียดถี่ถ้วนกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นอธิบายและให้เหตุผลเชิงลึกในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ ลักษณะการสัมภาษณ์มีความยืดหยุ่นสูง มีการปรับเปลี่ยนแก้ไขคำถามตามความเหมาะสม ดำเนินการกำหนดแนวคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษา

การรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการนัดหมายการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ การปกปิดความลับและการนำข้อมูลไปใช้ จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์ตาม ประเด็นแนวคำถาม และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจนกระทั่งไปจนกว่าจะ เกิดการอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) หรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น จึงสิ้นสุดการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การตรวจสอบสามเส้าของข้อมูลจาก 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่และบุคคล เพื่อช่วยลดความคลาดเคลื่อน จากการตีความข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti เพื่อเข้ารหัสเบื้องต้น (Initial Coding) จากนั้นทำการลงรหัสแบบเน้นประเด็น (Focused Coding) นอกจากนี้ยังมีการกำหนดรหัสแนวแกน (Axial Coding) ที่เชื่อมโยงกับหมวดหมู่หลัก แล้วจึงจัดทำรหัสเชิงทฤษฎี (Theoretical Coding)

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง ทฤษฎีฐานรากว่าด้วยความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา จากการถอดเทปสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ทำการเข้ารหัสเบื้องต้น (Initial Coding) ซึ่งนำผลการถอดเทปการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์และลงรหัสแบบคำต่อคำ (Word-by-Word Coding) เพื่อให้ได้คำสำคัญที่มีความหมาย น่าสนใจ ประกอบการคัดแยกหมวดหมู่ด้วยการอ่านกลับไปกลับมาเป็นบรรทัดต่อบรรทัด (Line-by-Line Coding) เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงขอบเขต ความหมาย การให้คุณค่าต่อคำสำคัญดังกล่าว พบว่ามีจำนวนการเข้ารหัสเบื้องต้นทั้งสิ้น 31 รหัส ดังตารางที่ 1 ได้แก่

ตารางที่ 1 การเข้ารหัสเบื้องต้นของข้อมูล (Initial Coding)

1. กระบวนการบริหารจัดการ	11. การวิเคราะห์นโยบาย	21. ความพร้อมของทรัพยากร
2. การทำงานเป็นทีม	12. การศึกษาข้อมูล ล่วงหน้า	22. ความพร้อมของนักเรียน
3. การนำไปต่อยอดและประยุกต์ใช้	13. การสนับสนุนของ โรงเรียน	23. ความพร้อมของอุปกรณ์
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	14. การสะท้อนผล	24. ความยืดหยุ่น
5. การบูรณาการ	15. การสัมมนา	25. ความล่าช้าในเชิงปฏิบัติ
6. การประชุมเตรียมความพร้อม	16. ความครอบคลุมของ หลักสูตร	26. ความหลากหลาย
7. การปรับเปลี่ยน	17. ความคาดหวัง	27. นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
8. การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย	18. ความต้องการของผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย	28. เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
9. การมีส่วนร่วมของบุคลากร	19. ความต่อเนื่องของ เนื้อหา	29. ผู้บริหาร
10. การวัดและประเมินผล	20. ความทันสมัย	30. ศักยภาพของบุคลากร
		31. หลักสูตรสถานศึกษา

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยการลงรหัสแบบเน้นประเด็น (Focused Coding) ทำการคัดแยก
รหัสตามประเภทข้อมูลเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะบ่งบอกถึงความสำคัญของข้อมูลใน
แต่ละประเด็น ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะถูกส่งต่อไปยังการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปเพื่อจัดทำรหัส
แนวแกน (Axial Coding) เพื่อนำไปจัดทำรหัสเชิงทฤษฎี (Theoretical Coding)

ตารางที่ 2 การคัดแยกรหัสตามประเภทข้อมูล (Categorization)

กลุ่มที่	รหัสแบบเน้นประเด็น (Focused Coding)	รหัสแนวแกน (Axial Coding)	รหัสเชิงทฤษฎี (Theoretical Coding)
1	1. กระบวนการบริหารจัดการ 4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม 6. การประชุมเตรียมความพร้อม 8. การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย 15. การสัมมนา 29. ผู้บริหาร	7. การปรับเปลี่ยน 11. การวิเคราะห์นโยบาย	กระบวนการบริหารจัดการ จัดการอย่างเป็นระบบ
2	13. การสนับสนุนของโรงเรียน 21. ความพร้อมของทรัพยากร 22. ความพร้อมของนักเรียน 23. ความพร้อมของอุปกรณ์ 30. ศักยภาพของบุคลากร	2. การทำงานเป็นทีม 9. การมีส่วนร่วมของบุคลากร 12. การศึกษาข้อมูลล่วงหน้า 17. ความคาดหวัง 24. ความยืดหยุ่น	ความพร้อมของ ทรัพยากรที่เป็นข้อ ได้เปรียบ
3	10. การวัดและประเมินผล 19. ความต่อเนื่องของเนื้อหา 27. นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 28. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 31. หลักสูตรสถานศึกษา	14. การสะท้อนผล 16. ความครอบคลุมของหลักสูตร 18. ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 20. ความทันสมัย 26. ความหลากหลาย	หลักสูตรสถานศึกษาที่ ครอบคลุม

จากตารางที่ 2 เป็นการจัดกลุ่มข้อมูลทำให้ได้มาซึ่งรหัสเชิงทฤษฎี (Theoretical Coding) ซึ่งเกิดเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นของได้เปรียบ และ 3) หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุม ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

ลักษณะที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีกระบวนการบริหารจัดการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปฏิบัติภารกิจภายใต้กรอบและนโยบายเดียวกันกับคณะศึกษาศาสตร์ และได้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปีละ 1 ครั้ง และจัดทำรายงานประจำปีเป็นการรายงานประเมินคุณภาพภายใน และให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยนำผลการประเมินไปใช้

ตามระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พุทธศักราช 2546 ในหมวด 1 ข้อ 9 มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียน ดังนี้ 1) เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 2) เพื่อทดลองศึกษาค้นคว้าวิจัยทางการศึกษาของคณาจารย์ภายในโรงเรียน และคณาจารย์ภายในคณะศึกษาศาสตร์ 3) เพื่อให้การศึกษาแก่นักเรียนและตอบสนองความต้องการของสังคม และ 4) เพื่อเป็นสวัสดิการแก่บุตรธิดาของข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้างประจำของมหาวิทยาลัย ผู้ทำคุณประโยชน์แก่โรงเรียน และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU Archives, 2546)

ด้านโครงสร้างการบริหารโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา อำนาจบริหารสูงสุดขึ้นตรงต่อคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ร่วมกับคณะกรรมการประจำคณะ ไปยังที่ปรึกษาที่ประกอบด้วย สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตฯ สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนสาธิตฯ คณะกรรมการประจำโรงเรียน ชมรมผู้ปกครองและครู และชมรมศิษย์เก่า จากนั้นจึงมาที่ (รักษาการแทน) ผู้อำนวยการ และ (รักษาการแทน) รองผู้อำนวยการ ทั้งนี้ อำนาจบริหารในโรงเรียนจะแบ่งย่อยออกเป็น 5 ฝ่ายหลัก ๆ โดยมี (รักษาการแทน) ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบฝ่ายงาน ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารและพัฒนาบุคลากร ฝ่ายวิชาการ และวิจัย ฝ่ายแผนยุทธศาสตร์และประกันคุณภาพ ฝ่ายพัฒนานักเรียนและองค์กรสัมพันธ์ และฝ่ายพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นสากล

ในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ คณะผู้บริหารนั้นถือเป็นกุญแจสำคัญในการบริหารจัดการ โดยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่เห็นได้เป็นเชิงประจักษ์ คือ เป็นผู้ประสานความร่วมมือระหว่างทุกฝ่าย ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน จัดสรรงบประมาณสนับสนุน เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด สร้างสรรค์ ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ รับผิดชอบร่วมกัน โดยมีจุดร่วมกันคือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นในเชิงปฏิบัติ การวิเคราะห์นโยบาย การปรับเปลี่ยนนโยบาย การประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ถือมีความจำเป็นเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของสถานศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัตทั้งในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรที่ต้องมีการนิเทศ กำกับและติดตามเพื่อสร้างระบบหลักสูตรที่ครอบคลุมในทุกขั้นตอน เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปสะท้อนผลทุกภาคส่วน ดังนั้น การศึกษา ลักษณะความเข้มแข็งระบบการพัฒนาหลักสูตร จึงต้องอาศัยการศึกษาผ่านกระบวนการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

การประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

กระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา พบว่า สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการประชุมเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มดำเนินการต่าง ๆ เป็นการวางแผน พูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการประชุมนั้น ผู้เข้าร่วมการประชุม/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะมีบทบาทในการสร้างเป้าหมาย ทำความเข้าใจ วางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน นำข้อคิดเห็นมาวิเคราะห์และวิพากษ์ต่อที่ประชุมเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วง ในด้านการใช้หลักสูตร แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จะมีการประชุมเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยนำผลจากการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ มาเสนอต่อที่ประชุมเพื่อหารือว่าควรที่จะเพิ่ม แก้ไขหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายอันเป็นพลวัต

ทัศนคติในเชิงบวกของสถานศึกษาที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาจะดำเนินการเปลี่ยนแปลงทันที ผ่านการวิเคราะห์นโยบายร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ผู้บริหาร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ใช้หลักสูตร

หรือคณาจารย์ในโรงเรียน เพื่อนำสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์นโยบายดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติ ในการวิเคราะห์เชิงนโยบายนั้น สถานศึกษาได้มีการคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ และพันธกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายชาติและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน โดยในปัจจุบัน โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในด้านนโยบายชาติ

การนิเทศ กำกับและติดตามอย่างมีอาชีพเพื่อการพัฒนา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ทัศนะว่า โครงสร้างหลักสูตร รูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้ใช้หลักสูตรหรืออาจารย์บางคนเกิดความไม่เข้าใจในรูปแบบวิธีการสอนที่เปลี่ยนไป จึงนำมาสู่วิธีการที่จะรับมือกับปัญหานี้ งานนิเทศภายในเพื่อกำกับและติดตามผลการดำเนินงานรวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นหนึ่งในงานที่ขึ้นตรงกับฝ่ายวิชาการและวิจัย ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์จะมีคณะกรรมการวิชาการทำหน้าที่นิเทศการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสะท้อนผลโดยรวมเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ในระดับกลุ่มสาระฯ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีการนิเทศ กำกับ ติดตามโดยอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่เสมอเพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจารย์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงทัศนะว่า การนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญและต้องจริงจังเข้มข้น การสะท้อนอย่างละเอียดมากกว่าภาพรวมจะเกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้

การสัมมนาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การสัมมนาเป็นส่วนสำคัญในลักษณะกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สถานศึกษามีการจัดสัมมนานุเคราะห์ เพื่อเป็นการอภิปรายเชิงวิพากษ์เพื่อสะท้อนผล สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และเพื่อพัฒนานุเคราะห์และองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การสัมมนาของสถานศึกษาที่มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้นุเคราะห์ทราบ ว่า สถานศึกษามีจุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไร จะทำให้นุเคราะห์ตระหนักและนำประเด็นดังกล่าวไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้ การสัมมนาจะช่วยให้ทุกคนสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน สะท้อนปัญหาเพื่อปรับปรุงพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงทัศนะว่า การสัมมนาควรเป็นเสมือนเวทีการเสวนาที่นำปัญหาที่เกิดขึ้นมา

ถกกัน เพื่อหาทางออกและวิธีการเชิงปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังกล่าวอีกว่า หากการสัมมนามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภายนอกจะช่วยให้บุคลากรมีมุมมองที่กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

ลักษณะที่ 2 ความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นข้อได้เปรียบ

การที่โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีระบบการพัฒนาหลักสูตรและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบนั้น ความพร้อมของทรัพยากรถือเป็นข้อได้เปรียบ จากจุดประสงค์ของการก่อตั้งโรงเรียนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่บุตรธิดาของข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้างประจำของมหาวิทยาลัย ผู้ทำคุณประโยชน์แก่โรงเรียนและมหาวิทยาลัยนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพร้อมจากการสนับสนุนของครอบครัวหรือสวัสดิการมหาวิทยาลัยเป็นต้นทุน ผู้เรียนจึงมีความพร้อมที่จะพัฒนาในด้านการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ด้านความพร้อมของอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้นั้น ได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน มหาวิทยาลัยและบุคคลภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนนั้นเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และทรัพยากรที่สำคัญอีกประการ คือ ศักยภาพของบุคลากร อันได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งหากยกตัวอย่างเชิงประจักษ์ที่ถือเป็นลักษณะที่โดดเด่น คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและการทำงานเป็นทีม ในการทำงานที่เป็นงานฝ่ายที่เพิ่มเติมจากงานสอน เช่น งานพัฒนาหลักสูตร งานกิจกรรมนักเรียน ฯลฯ สถานศึกษามีหัวหน้างานและคณะกรรมการที่มีความถนัดและชำนาญงานเป็นตัวหลัก ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมและศึกษาข้อมูลล่วงหน้า เพื่อทำความเข้าใจ วิเคราะห์และสังเคราะห์งานก่อนที่จะนำไปเสนอเพื่อปรึกษาหารือหรือหาข้อสรุปกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ ความยืดหยุ่นของทรัพยากรถือเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่เป็นจุดแข็ง คือ ความยืดหยุ่นของบุคลากรที่สามารถปรับเปลี่ยนพลิกแพลงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทของเนื้อหาวิชาและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และความยืดหยุ่นในหน้าที่ความรับผิดชอบในงานที่เพิ่มเติมจากงานสอน อนึ่ง บุคลากรสามารถทำงานในตำแหน่งที่หลากหลายได้ เช่น งานพิธีการ งานประสานงาน งานสวัสดิการ งานอาคารสถานที่และงานประเมินผล จึงอาจกล่าวได้ว่า ความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นข้อได้เปรียบที่กล่าวไปข้างต้นนี้ เป็นลักษณะสำคัญที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งต่อระบบการพัฒนาหลักสูตร

ผู้เรียนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและ สภาพแวดล้อม

เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยที่มีสภาพแวดล้อมเชิงบวก ผู้ปกครองของนักเรียนเป็นบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ทั้งจากสถาบันครอบครัวและสถาบันทางการศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งหลักสูตรสถานศึกษาที่มีมาตรฐานโดดเด่นทางวิชาการ ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนสามารถต่อยอดสิ่งที่เรียนรู้ได้ มีผลงานทางวิชาการ มีทักษะที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ในเวทีการแข่งขันทางวิชาการ นักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมที่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันในเวทีโลกได้

อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

จากการสนับสนุนของโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อผู้เรียน อุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวก ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ โทรทัศน์ การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมในทุกชั้นเรียน รวมไปถึงห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ ระบบการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เช่น Google Classroom E-learning และ Zoom ยังได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทางโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในการเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ช่วยให้ทั้งคณาจารย์และนักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

ศักยภาพของบุคลากรผู้รอบรู้

คณาจารย์โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีผู้สอนตรงวิชาเอกคิดเป็นร้อยละ 95.52 และสอนตรงตามความถนัดคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งส่งผลให้เมื่อมีการประชุมวางแผนดำเนินงาน หรือแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ มีความตรง ประเด็นและตรงตามความต้องการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารได้แสดงทัศนะว่า คณาจารย์โรงเรียนสาธิตระดับมัธยม เป็นผู้สอนที่เก่งและพร้อมปรับเปลี่ยนได้ทุกสถานการณ์ หุ่นเทให้กังานที่ได้รับมอบหมาย มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและพร้อมพัฒนานตนเองอยู่เสมอ

ลักษณะที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุม

โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบและทิศทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งยึดผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ซึ่งโรงเรียนมีความตระหนักในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะสำคัญที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์สถานศึกษา จึงได้มีการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์และร่วมผลิตคู่มืออาชีพและคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบ มีความต่อเนื่องและมีคุณภาพ

สถานศึกษาจึงได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับศักยภาพ ความสามารถ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ บนฐานคิดที่ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก สามารถก้าวทันและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนผ่านการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีระบบการร่างหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตรและระบบการประเมินผลหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและความทันสมัย มีการจัดทำโครงสร้างรายวิชาให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนมีการนำข้อสะท้อนต่าง ๆ ไปปรับให้ดีขึ้นเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ไปต่อยอดและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานได้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารได้แสดงทัศนะว่าเนื่องจากโลกปัจจุบันความรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่พอ หากมีความรู้และนำความรู้ไปต่อยอดได้ เช่น มีความรู้ในวิชาเคมี อาจจะเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ครีม นำความรู้มาต่อยอดให้ได้ การจัดการเรียนการสอน พยายามนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ไม่ใช่เพื่อนำไปสอบเพียงอย่างเดียว อนึ่ง การที่สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมกันสะท้อนผลหลักสูตรผ่านการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้ได้มาซึ่งหลักสูตร เนื้อหารายวิชา

และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุม ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และรูปแบบเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความทันสมัยและหลากหลายมากขึ้น

เป้าหมายและจุดประสงค์ที่ตอบสนองต่อสังคม

สถานศึกษา มีการตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งในระดับโรงเรียนและในชั้นเรียน โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญและความทันสมัย ทันต่อสังคมโลกที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ สถานศึกษายังมีการตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษาในอนาคตอีกด้วย ในการตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ จะมีการวิเคราะห์ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ผู้เรียนจะใช้เวลาหรืออะไรในการไปบรรลุจุดมุ่งหมายของตน จากนั้น ผู้ใช้หลักสูตรหรือคณาจารย์จึงจัดทำเอกสารประกอบการสอน ที่เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงทัศนะว่า *อยากเน้นให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เช่น ในรายวิชาภาษาอังกฤษ อยากให้นักเรียนสามารถสื่อสารได้ก็จะตั้งไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้*

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้และวิจัยเป็นฐานอย่างหลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมในยุคดิจิทัล ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศ จะใช้การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ซึ่งจะร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ วิพากษ์และสะท้อนแผนการจัดการเรียนรู้ มีคู่มือที่ร่วมกันทำงาน มีการใช้นวัตกรรมการสอนตามนโยบายของโรงเรียนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กเป็นนวัตกรรมโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน (Constructivist Theory) พยายามสร้างผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างชิ้นงานและเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วย ซึ่งในการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือนวัตกรรมที่ใช้จะขึ้นอยู่กับธรรมชาติของรายวิชานั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น วิชาภาษาไทยจะออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยมองที่เนื้อหาเป็นหลักและตามด้วยรูปแบบของการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เนื้อหาหลักภาษาอาจจะเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือการแต่งโคลงอาจจะเหมาะสมกับการใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เป็นฐาน ทั้งนี้ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงทัศนะว่า *การสอนในแต่ละเรื่องต้องดูความเชื่อในทฤษฎีของผู้สอน ในวิชาภาษาอังกฤษกระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้ Communicative Language Teaching (CLT)*

ร่วมด้วยเพื่อใช้เน้นการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับภาษาได้ จึงจะต่อยอดบูรณาการร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ

ความต่อเนื่องของเนื้อหา

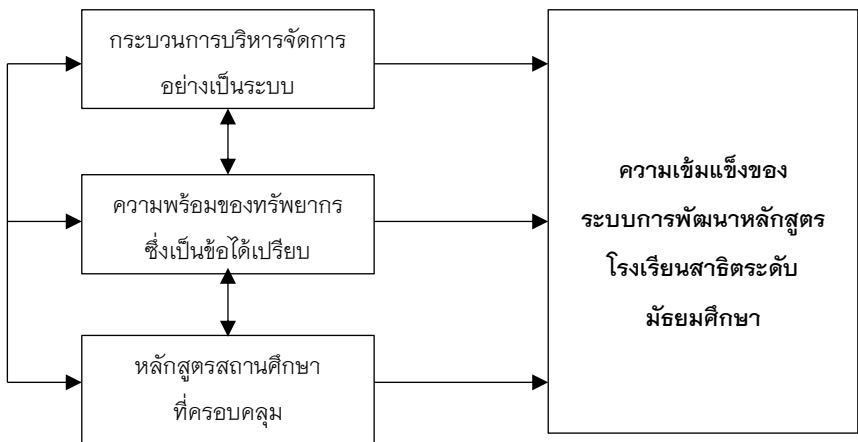
เมื่อสถานศึกษามีการใช้วัตรกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านการพูดคุยเชิงวิพากษ์ให้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงทำให้เกิดความต่อเนื่องของเนื้อหาาระหว่างระดับชั้นเรียนทั้งในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งครูผู้สอนจะมีการพูดคุยเชื่อมโยงเนื้อหาทั้งระหว่างแต่ละระดับชั้นเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงทัศนะว่า จะมีการทบทวนเนื้อหาในประเด็นที่นักเรียนต้องเตรียมตัว เตรียมความพร้อมความรู้พื้นฐานเพื่อที่จะใช้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สอดแทรกเนื้อหาที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวันให้กับผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรที่มีความต่อเนื่องในทุกสายการเรียนถือเป็นจุดแข็งของสถานศึกษา

การวัดและประเมินผลที่หลากหลายและครอบคลุม

สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด ในการวัดประเมินผลนั้น ครูผู้สอนจะมีสัดส่วนการให้คะแนนตั้งไว้เป็นเกณฑ์ตั้งแต่ต้นเทอม เพื่อชี้แจงให้ผู้เรียนทราบ การวัดประเมินผลมีความหลากหลายโดยเก็บจากการทดสอบ การสอบท้ายหน่วย การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค การประเมินจากชิ้นงาน การประเมินจากใบงานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ การเข้าชั้นเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า ในรายวิชาคณิตศาสตร์ การวัดประเมินผลจะวัดจากใบงาน เพื่อวัดว่าในช่วงการจัดกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจหรือไหม ดูแนวคิดที่แตกต่างจากที่กำหนดหรือไม่ มีคะแนนจากใบงาน ขณะเดียวกันจะมีคะแนนที่เกิดจากการสอบส่วนใหญ่เมื่อจบท้ายบท กับการสอบประเมินสอบกลางภาคและปลายภาค แต่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ถ้าเนื้อหาเยอะเราก็จะแบ่งเป็นหน่วยให้มันเล็กลง จะเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลเกิดขึ้นในลักษณะทั้งแบบ Formative คือ การประเมินระหว่างการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และ Summative คือ การประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้เพื่อตัดสินคุณภาพผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความหลากหลายและตอบสนองต่อความถนัดของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีผ่านการตีความเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีจากความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีวิทยาการสร้างทฤษฎีฐานราก พบว่า ความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา เกิดใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) ความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นข้อได้เปรียบ และ 3) หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุม

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีผลการวิจัยได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ข้อสรุปเชิงทฤษฎีฐานรากว่าด้วยความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตร

อภิปรายและสรุปผล

ระบบความเข้มแข็งของการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา เกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ โดยในลักษณะที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีความสอดคล้องกันกับ กระบวนการดำเนินงานที่มีคุณภาพตามวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ของ W. Edwards Deming ที่เป็นแนวคิดการพัฒนาการทำงานเพื่อควบคุมคุณภาพการทำงานให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Moen & Norman, 2009) ซึ่ง Silanookit

et al. (2020) ได้นำเอาวงจรคุณภาพ PDCA สร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ใช้คุณภาพ โดย 1) ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการร่วมกันวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนวณสภาพความต้องการจำเป็น ปัญหาและสาเหตุ ให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อมาปรับพัฒนา 2) การปฏิบัติ (Do) ที่ให้ผู้รับผิดชอบได้รับมอบหมายหน้าที่ตามความสามารถและความเชี่ยวชาญ 3) การติดตามตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบการทำงาน เช่น มีเครื่องมือในการประเมิน ประชุมบุคลากร กำกับดูแล และ 4) การพัฒนาปรับปรุง (Act) ที่เป็นการกำหนดนโยบายพัฒนาบุคลากรเพื่อยกระดับศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกันกับโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมที่มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบครบวงจร ในขั้นแรกคือการวางแผน (Plan) เป็นการวางแผนดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการทำงานที่ได้ผลงาน มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาสิ่งใหม่ มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ขั้นที่สองคือ ปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้ตามแผนที่มีการกำหนด มีการกำหนดโครงสร้างคณะทำงานรองรับการดำเนินการ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการวิธีการในการดำเนินงาน การตรวจสอบ ขั้นที่สาม ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) เป็นขั้นตอนที่เริ่มเมื่อมีการดำเนินการในขั้นที่สอง ประเมินในส่วนของผลการดำเนินงาน และประเมินผลงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และขั้นที่สี่ ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) เป็นการนำผลประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาแผนในการปรับปรุงต่อไป ในขั้นสุดท้ายนี้ ควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป ในอีกทางหนึ่ง กระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบจึงถือเป็นจุดแข็งสำคัญที่ทำให้ระบบการพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ในลักษณะที่ 2 ความพร้อมของทรัพยากรที่เป็นข้อได้เปรียบ ทั้งความพร้อมของผู้เรียน อุปกรณ์ และศักยภาพของบุคลากร สอดคล้องกันกับ นิชกานต์ แก้วจันทร์ และธนิษฐ์ รัตนพงศ์ภิญโญ (2564) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน อุปกรณ์การจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีอุปกรณ์ที่ช่วยเอื้ออำนวยความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยจึงส่งผลให้บรรยากาศการจัดการเรียนรู้เป็นไปในเชิงบวก ในส่วนของศักยภาพของบุคลากร มีความสอดคล้องกันกับ สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558) ที่ได้อภิปรายว่า การที่ระบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ครูผู้สอนถือเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนต่าง ๆ จึงถือได้ว่าการพัฒนาบุคลากรครูให้มีศักยภาพจึงถือเป็นกลยุทธ์หลักในการบริหารระบบการพัฒนา

หลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จ การที่สถานศึกษาให้การสนับสนุน สร้างบรรยากาศที่ดี เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูด้านต่าง ๆ จะช่วยให้ครูเกิดศักยภาพ มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาไปตามศักยภาพสูงสุดของตนเช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า หากสถานศึกษามีทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาในทุกด้านรวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะตัวนักเรียนที่หากสถานศึกษามีความพร้อมในทรัพยากรก็ จะทำให้ผู้เรียนมีสภาพความพร้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคส์ที่เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าที่มีกฎแห่งความพร้อม (law of readiness) ที่กล่าวว่าหากบุคคลมีสภาพความพร้อมทั้งกายและใจจะมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคล (Xia, 2020)

ระบบการพัฒนาหลักสูตรที่เข้มแข็งนี้ เกิดขึ้นได้ส่วนหนึ่งเนื่องจาก **ลักษณะที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุม** ที่มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการ โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรสอดคล้องกันกับ Howard (2007) ที่ได้เสนอว่าการพัฒนาหลักสูตรใด ๆ มักจะมีองค์ประกอบหลักคือ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้หรือเนื้อหา 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผล นอกจากนี้ Ghonoodi & Salimi (2011) ยังได้สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี 4 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาสาระ 3) วิธีการ และ 4) การประเมินผล ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบคล้ายคลึงกัน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้ นอกจากการมีองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมแล้ว การที่จัดให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความทันสมัยหลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็ถือเป็นอีกปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้หลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมและเป็นจุดแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตรด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำประเด็นที่ถือเป็นจุดแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตรไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. จุดสำคัญของความเข้มแข็งของระบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาจะเกิดขึ้นได้ต้องมีประเด็นปัจจัยสำคัญ คือ มีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมีความพร้อมของทรัพยากรและ มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมในทุกชั้นตอนและองค์ประกอบของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. การสร้างเครื่องมือในวิจัยทฤษฎีฐานรากที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนควรใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายประกอบกันเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัยมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้แบบสังเกต การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม การจดบันทึก เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพควรใช้ซอฟต์แวร์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นระบบเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **นโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ**

ปีงบประมาณ พ.ศ.2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

คมกฤษ ตาชม และ สนิท ยืนศักดิ์. (2561). ทศนคติและการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูภาษาอังกฤษ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 6(1), 21–41.

ชนมณี คีลานุกิจ, อำนวย ทองโปร่ง, รังสรรค์ มณีเล็ก, และ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2563).

รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**, 10(1), 43–58.

- ณิชกานต์ แก้วจันทร์ และ ธนิษฐ์รัฐ รัตนพงศ์ภิญญ. (2564). **ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและความคาดหวังประสิทธิภาพผลการศึกษาในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ ในทรรศนะของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- นพวรรณ เมืองแก้ว และ กนกวรรณ วาริเขตต์. (2566). การวิเคราะห์ลักษณะและโครงสร้างของปริชณทรายการวิทยุคัลปรายเดย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 11(1), 46–66.
- พัชฌณ สระแก้ว, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และ สุรัชย์ ปิยานุกูล (2560). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32. **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ 2560**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรัญญา ยิ่งยงค์คี. (2561). การใช้ภาษาในการเสนอภาพสตรีจากนิตยสารบันเทิงไทย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 6(2), 140–152.
- วรางคณา สุพรรณขณะบุรี และ อลิสา คุ่มเคียม. (2565). วาทกรรมความรักจากเพช Coach Jibb. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 10(2), 102–118.
- วันทนีย์ ศรีปรีนทร์ และ จุไรรัตน์ อาจแก้ว. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 7(2), 1–23.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). **การพัฒนาหลักสูตร: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์, จามงค์ แจ่มจันทร์วงษ์ และ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ. (2561). ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 6(2), 124–139.

- คิวัะลักษณ์ มหาชัย และ เอกกราช ไชยิตพิมานเวช. (2565). การพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา. **วารสารมณีเชษฐาราม วัตจจอมณี**, 5(2), 168–185.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี.
(2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–
2570)**. ราชกิจจานุเบกษา, จาก
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF.
- สุภัค ยมพุก และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การ
สนับสนุน การปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4.
วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2), 78.
- สุรรัตน์ ยอดบุรี และ นิคม นาคอ้าย. (2564). การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการ
บริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอำเภอกำแพงเพชร เขต 1. **Journal of Roi Kaensarn Academi**,
7(1), 289–303.
- Charmaz, K. (2009). **Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through
Qualitative Analysis**. Los Angeles London: SAGE.
- Cullen, M. M., & Brennan, N. M. (2021). Grounded Theory: Description, Divergences
and Application. **Accounting, Finance & Governance Review**, 27, from
<https://doi.org/10.52399/001c.22173>.
- Ghonoodi, A., & Salimi, L. (2011). The Study of Elements of Curriculum in Smart Schools.
Procedia – Social and Behavioral Sciences, 28, 68–71, from
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.014>.
- Howard, J. (2007). Curriculum Development. **Center for the Advancement of
Teaching and Learning Elon University**, from
[https://www.uwindsor.ca/ctl/sites/uwindsor.ca.ctl/files/curriculum-
development.pdf](https://www.uwindsor.ca/ctl/sites/uwindsor.ca.ctl/files/curriculum-development.pdf).

- KKU Archives. (2546). **ระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียน
สาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, จาก
<https://archive.kku.ac.th/omeka/items/show/5078>.
- Moen, R., & Norman, C. (2009). Evolution of the PDCA Cycle. **Proceedings of the 7th
ANQ Congress, Tokyo 2009**.
- Xia, S. (2020). Developing Awareness of Questioning Strategies for Second Language
Learner Teachers. **Journal of Language Teaching and Research**, 11(6), 853,
from <https://doi.org/10.17507/jltr.1106.01>.